

יש בכור פרק שמיני בכורות

۱.

עין משפט
נר מצוה

ב א ב מיי פ"א מהל'
שקלים הל"ג ופ"ד מהל'
ערכין הל"ג:

מוסף רע"י

קִינְטִירִין. מִשְׁקֵל גָּדוֹל
שֶׁקוֹרֵין אֲנִטִירִין, מֵאֵה מֵנֶה
עוֹבֵר לִסְחָרָה. (י"ג)
מִלְמַד שֶׁכֵּל מִקּוֹס הָאֵשׁ
מִתְקַבֵּל בְּשָׁקֵל וְאִיכָא דוֹכֵמָא
דְּקָדֵק לִקְטִירֵי מִזְבֵּחַ (י"ד)
מִצְטִי כִסְפָּה וְהוֹבֵבָה שֶׁל
יְרוּשָׁלַיִם. שְׂרוּבֵה הַקֶּדֶשׁ (ט"ו)
הַדְרִינָא טִירִינָא. (ט"ז)
מִתְעַשֵּׂה שֶׁ יְרוּשָׁלַיִם, עַל
שֶׁסּ מִלְכֵי רומֵי נִעְשֵׂה עֲלֻתוֹת
וְשֶׁמֶס טוֹרִיטוֹס אֲדִרִיטוֹס,
שִׁיאִמָּא. וְאֵין צִימֵר עֲשִׂינּוּף
מִמַּחֲמָה יוֹשְׁנֵי וְאֵין אֲזֻרֵה מִכְרָת
(ט"ח).

רבינו גרשום

בגדו הרדיאן. דניו חזר
 שטעטע הויזנוס קיסר:
 טריינא. או שטעטע
 (כלומר) כ:
 היקבן של שטעטעמאשפן
 מיזשן: דל מנייה שטות.
 בערערס וחמש ואיך
 פלדיריון כ:
 הודו יד שטעטע ווער
 דל שטות דרמיש הוד
 כ"כ שטות דוד הוד ואנן
 כימאן ון בערערס ווד
 פחות אלא יתר: אלא דל
 שטות. רח"פ שטו כ"כ
 ווד מהטא ווד נדקא ווד
 כ"כ נדקא אפיק
 מנייה ווד ואיך פליריון
 שטען נדקא ווד:
 אלא ווד ווד:
 כ"כ ווד דל שטות כ"כ
 שטו ווד שפירן ווד ווד
 ווד:
 לעליס

[illegible]

דבסלע איכא ד' דינרין
ועולין ה' סלעים לכ' דינרין
ואכתי מחייבת לי ג' דינרין
להשלים העשרים: שאע"פ
שכתוב בתורה סתם. דכתיב
שקל כסף והאי שקל לאו
סלעים מתרגמין ליה אלא
דרושלים. שאותו מטבע היה

דִּינְרָא הִדְרִינְא מִרְינָא שִׁיפָא. פִּירֵשׁ בְּקוּטֵרֵס הִדְרִינְא עַל שֵׁם הִדְרִינּוֹס קִיסָר וְטוּרְיִינוֹס קִיסָר שִׁיפָא שֶׁם הַמֶּלֶךְ וְקִשָּׁה לְגַרְיָת בְּסֻמּוֹךְ אִמֶּר שֶׁבָּקִשׁוּ לְגוֹמֹז מִשּׁוֹם טִיבְעָה שֶׁל יְרוּשָׁלַיִם וּמִטְבַּח יְרוּשָׁלַיִם אֲמֵרִין בַּהּזֹל קִמָּא (ד' ק"א: ע"ב) דִּיר מִלְּמָה מִלְּא מִלְּא אֲחַד יְרוּשָׁלַיִם עַד הַקּוּדֵשׁ מִלְּא אֲחַד

וְאָמַר ר"ת לַהֲדַרְיָנָה הֵיטָב עָגֹל כִּמוֹ (הַדָּר הַדּוֹרָה) (ע"ד דף כב) וְתוֹרִינָה הֵיטָב גְּדוֹל יֵשׁ כִּי תַרְיָטָה (פולין דף קכד). אַע"ג שֶׁ לַטּוֹרִינָה צִוְּיָה וְתַרְיָטָה צִוְּיָה אֵין לַהֲפַדֵּי תַרְיָטָה הֵיטָב שֶׁנֶּחֱמָה לְזִרְתּוֹ וּמִיֵּהוּ פ"י הַקּוֹנְטֵרס יֵשׁ לֵיִשָּׁב וּלְחַלֵּק בֵּין צִיַּת רֶאשׁוֹן לְצִיַּת שֵׁנִי וְלֵאמֹר בְּנִמְנוּת וְאֶשְׁכֵּן הַדְרִינִיּוֹס קִיסָר בְּפֶרֶק אֵין מַעֲמִידִין (ע"ד דף כג). וְכֵן פ"י בְּעֶרְקוֹן: דְּמוֹדִבְנָא בְּעֶרְשֵׁיהֶם וְחֻמְשֵׁם ז"ו. וְהִנֵּי נִמֵּי אֲמַר בְּרִישׁ

הזהב (צ"מ מד): דדינר של כסף והוא אחד מעשרים וחמשה דדינר של זהב וכן מוכח בפרק שור שנגח ד' ו' (צ"ק לה). גבי שנים הראשונים דינרי זהב ובפרק כל הנשבעין (שבוועות דף מד: וסס) גבי העקלתי ממך דינר זהב ויש לתמונה דעכפוי ז' וקוק של זהב שזה יותר ^(ט) מעשרה זקוקים של כסף לכל היותר ואין נשתנה כל כך שער הזהב והכסף דבימי חכמי הגמרא ^ו היה שזה של זהב עשרים וחמש של כסף ונראה לר"מ דדינר זהב משקל שנים כפליים של כסף ולפיכך קוטרם לדליל דמשמע מתוך דבריו שהם שנים כדפרשמי לעיל ובפרק אלו טרפות (חולין דף נה: נמי משמע שהיה עוביו של דינר זהב משונה מדינר של כסף מדנקט ואם נשתמר צו כעובי דינר של זהב כשירה יט ושמע מונה כפליים צלל כסף היה ולפיכך שיה מהם כ"ה אלף משקל כמשקל אינו שזה אלף י"ב וגם צדמסר מוכיח שהסלע של זהב אינו אלף י"ב סלעים של כסף דבספר שמואל (ב' מד) כתיב גבי גורן ארונה [היציסין] שקנאה ^{טז} בבספר חמשים שקלים וצד"ה (א' כה) כתיב שהיו ^(טז) רבה ^(טז) מאלף ונראה

ממדרש רמב"ם פירוש דקרא דשמואל כפך שש מאות שקלים דהיינו
 חמשים שקלים של זהב וקרא דדברי הימים ה"פ שקלי זהב
 חמשים דהיינו שש מאות שקלים של כסף וצפרק בתרא דוצבים (דף
 תפ"א) מפרש צענין אחר שגבה מכל שבט ושצט חמשים שהם צין
 כולם שש מאות ולפי מה שפירש י"א דינר של זהב שוקל שמים כשל
 כסף לפי חשבון זה י"א דינר של זהב ככ"ד של כסף והאי דטפי
 הכא דינר דקאמר בעשרים וחמש אומר ר"ת דהאי וזו המותר להכרע
 הוא תדע מדקאמר הכא דל וזא ושתותא דהיינו חמשה אלף מאתי נקט
 ה"א וז"ל ליה למיזר"י דל חומשא דחמשה אלף הוא חומשא של אלף
 וחמש אלף לפי שאומר וזו היתר הוא להכרע חש"י ליה חלפני נפשיה
 וזוהו נמי שיעורא של הכרע למחצית השקל למאן דאמר י"א בשקלים
 שנותנים למחצית השקל חצי מעה ומחצית השקל הוא שני דינר והדינר
 שש מעה כסף הרי כ"ד חלפני מעה ואע"ג דליכא למ"ד התם
 שקלובן מחצית השקל הוא מעה מודה בהכרע דינר זהב שהוא דינר
 כסף והא דאמר בסמוך גבי בית זרע חומר שעורים בחמשים שקל
 בכסף שאין נותנין אלף פונדיון אחד ואותו פונדיון קלובן פירוטרוט
 דמשמע דאין ההכרע עולה יותר לאו דוקא נקט לשון קלובן דלפניו
 אלף

שלח רב אשי לרב אחא: לישלח לי מר פילנא. י"ח שנחמי יוך יוסר
 סלעים ט"ו דינר והסילתא דליונן שתי דינרין נכי תלתא דמנאי
 תלתא וזוי דהא אוסרפו עלייהו ועשאוס למדת י"ז זורי דהוו חמש
 קינטרין. מאה סלעים ככל שקל: דכתיב עוצר לפוחר. שכל
 דקרו לפקלא דידהו קינטריא. שגדול במדת קינטרא הלכך
 שפא דהקדש ואסור לזרים ולשקחוקא עובדי כוכבים
 (גלוהו) נפק לחולין: הואי רובא דעמלא. במתיה. דעליה צעי
 וממנצעות מי ירושלים ורובו של אלן באו מירושלים:

כסף

דייקלין דכספ מתרגמינן ליה משום דקינטרין הוא דאיכא דוכתא כו': מפני טיבעה ש

דינאָר **הדריוניאַל**. דינר זהב שטצטע במטבע אַדריינוס קיסר
ווערן אַדריינוס קיסר: וועיפּאָ. שם המלך: דמיטריזן זכ"ה. דינר של כסף
זענען זיין: דל מיניווע שטאָט אַוועק לפדיון בנן. דס"ל דסלעס
של כסר. שם סלעס של ד' דינר וואָ סלע זיין דמטי לחמשה
סלעס עשרים דינר: עשרים וואָ

נבי דנקא הוו. דל שמות מכ"ד ופשו עשרים ודל שמות מחד זוזא פשו כ"א נבי דנקא: אלא דל שפוטא וזוזא. ואכתמי עשרים נבי דנקא הוו דכי דלתי שמות ה וכי הכר מדלתי (א) פשו עשרים נבי דנקא: אלא דל ברש וזוזא. ופשו כ"ד והכר דל שמות מכ"ד ופשו עשרים והנך לפדיון הכן אזלי: דהוו להו עשרין ממסקלי במסקלא דינרא. במסקל דינר זורי כדפרישית: דלינון עשרין וסמניא ה ופלגי ופלגא דנקא. בדינרא ערביא. דינר זורי עושין השבעה עשר דינר ערבי והי"ד עושין כ' עשר להו שש לזרים ענדני ה' לזריים ערביים ופלגא ה' ופלגלא ה' דנקא דהוא פונדיון דינר הוו י"ב פונדיון אלא שפונדיון זורי גדולים ושל ערביים קטנים (א) ויכוין) לשבעה לזרים עושין עשרה ערביים מני לכל דינר זורי דינר ערבי וחמש פונדיון ערביים ושבעית פונדיון ה' דלא וצריכא לשבעה לזריים ערביים פונדיון ושבעית פונדיון לכל דינר הוו להו י"ג פונדיון וטפייאלא דלינון ג'

דינרים ואישתמח לשצעה הוו עשרה הלך ו' דינר זורים הוו עשרה והי"ד הוו עשרים ופשו ששה דינר זורים הוסף לכל דינר חמשה פונדיונין ושציעות הוו לכו ל"ה פונדיונין טוסיאנא צניר פורתא והוא פורתא ולא חשבי עין פונדיונין ועשה אותן דינר הוו ל"ה פונדיונין שני דינר ופלגא דדינר ופונדיונין אישתמח דששה דינר זורים עושין תמניא ופלגא ופלגא דנקא של ערציים. ולשון ה' פ' שפירשתי כתוב בספרים ולא פירש לנו כי לא פורש מפי הרב הגדול י"א כל כך מילתא דהוו לנו עשרין מתקלי ומהלא דינר האינו ר"ה והלא

וּפְלֵגָה דְּקָא אֵל מְלָאכִיָּה בְּשׂוֹמֵרֵי הַגְּזָלוֹת: ^{יג} סִילְעִין דְּלֹאֲרִימָא וּפְלֵגָה דְּקָא הוּוּ וּמִילָא ^{יד} דְּהָן עֲשִׂין מַעֲיָן: וְהֵלָּא סֵלַע שְׁל קוּשׁ. הַמְקִדֵּשׁ שְׁדָּהוּ בִּשְׁנֵי הַיּוֹצֵל הִיא פוּדָה בֵּית זָרַע [חֹמֶר] שְׁעוּרִים בְּחֻמְשִׁים ^{טו} סֵלַעִים. וּבְתוֹרַת כְּהֵנִים ^{טז} גְּזִי מְקִדֵּשׁ שְׁדָּהוּ קִמְיָ עֲבֵרְכִי יָקוֹם ^{יז} וְנוֹן מִיטְ סֵלַעִים וּמִיטְ פּוֹנְדִינִין לְמִיטְ שֵׁיטְ שֶׁל יוֹצֵל וְהֵלָּא סֵלַע שֶׁל קוּשׁ כִּי כְּלוּמָר וְלִמָּה אֲמַרְנוּ מִיטְ פּוֹנְדִינִין וְהֵלָּא סֵלַע שֶׁל קוּשׁ מִ"ח פּוֹנְדִינִין אִישְׁתַּחֲכָה דְּקָא פִּרְקִי בֵּית זָרַע חֹמֶר שְׁעוּרִים בְּחֻמְשִׁים שְׁקֵל וּפּוֹנְדִינִין: ^{יח} מַעֲיָן זֶה מָה עֵיבָּה. וְהֵלָּא לֹא נִגְמָר אֵלָּה חֻמְשִׁים שְׁקֵל כְּסָף: ^{יט} קוֹלָנוּ לְפָנֵינוּרַע. הַכֶּרֶע הוּא אֵחָד פּוֹנְדִינִין דְּמִיטְ קוֹלָנוּ מַעָּה קִמְנָה לְכָל אֶחָד לְפָרוּטְרוּט מִשְׁמַע לְכָל אֶחָד בְּפִי עֲמָנוּ כְּדֹאמְרִין בְּפִרְקִי רֵאשִׁין (לַעֲדָה דף טז.) וְלֹא מִנְהֹא הַכְּתוּב אֵלָּה בְּפָרוּטְרוּט. קִמְיָ מִיֵּהָת סֵלַע שֶׁל קוּשׁ אֲרַבְעִים וּשְׁמוֹנֶה פּוֹנְדִינִין וְהֵייוּ אֲרַבְעֵה דִּינָר זָרִים דְּהִי אֲמַרְיִין בְּקֻדְשִׁין (דף יז.) שֶׁ מַעָּה כְּסָף דִּינָר מַעָּה שְׁנֵי פּוֹנְדִינִין נִמְלָא דִּינָר י"ב פּוֹנְדִינִין וּפְלַע אֲרַבְעִים וּשְׁמוֹנֶה אֲלֵמָא סֵלַע דְּלֹאֲרִימָא אֲרַבְעֵה דִּינָרִין וּקְשִׁיא לְרַבָּא: וּמִשְׁנִינִין בְּחֹמֶר דְּלוֹסִיפּוּ עֵלִיָּה. עַל סֵלַע דְּלֹאֲרִימָא הוּסִיפּוּ שְׁמֹת וְעִשְׂאוּהוּ לְמַלְתָּ סֵלַע זָרִי עֲשִׂים אֲרַבְעֵה מַעֲיָן: יוֹסִי. עֲשִׂים גֵּרָה יֵהִיָּה הַשֶּׁלֶל מִשְׁמַע עוֹד הוּא אֲחֵת: בְּפֻרְשָׁם עֲרֻכִי כְּתִיב הוּא. בְּחֶדֶר

ויוקח קרח כתיב עשרים גרה הוא שלל יפחות: רב אחא כהן הדין
מדאי כרבא דאמר סלע דאורייתא שלש דינרין ותילתא מטי לחמא
ויהי לסך הכל שבסר וזו נכי תילת: שלל ליה. רב אחא וזו תשלח ליה
סלעים עשרים וזו: ליערין. מניין דהוא עשרים וחמשה סלעין
מקום שיש סוחרים מקבלין אותו בתורת שקלים: והאיכא ד
קינטריא יהיב ליה: מפני כסף [וחסדה] של ירושלמי. שהיה
ערכוהו עס י"ז זהובים: וחיללו. משמע כיון שבא פריש
אימסור לזו זהבים שבעולם: דרייגיא טרייגיא שיפא. אלף

מסורת הש"ס

[illegible]

תורה אור השלם

- [illegible]

הגהות הב"ח

(א) גמ' דל מיינוהו שמואל
דאינך לפדיון וכו' חזא
דאינך לפדיון הן ואבתי:
(ב) שם ופלגא דנקא בדינרא
עריבא אמר רבא: (ג) רש"י
דאין וזמני וכו' חזא דזא
פשו: (ד) ד"ה דאינון וכו'
דכיון לשענה וכו' דאינון
יבית חזא ופלגא: (ה) ד"ה
ויהלא טלע וכו' בית זרע חומר
שעורים גי' שקל כסף
וצבורת כהני:

שיטה מקובצת

וְאִי וּפְלֹגָה וּפְלֹגָה אֲדֹרְיָא:
 אֲמַר רַבִּי סִילְעָא אֲדֹרְיָא:
 וּמִתְרַבְּנִינָן שְׁמֵרָן:
 כִּי בִירָה דְּרַבִּי בְּפִירָן:
 כִּי מְדִלְתָּ שְׂחֹת מִכִּי שֵׁן וְכִי
 כִּי־אֵם שִׁחַת (כִּכְי) וְכִי וְכִי
 הָדָר מְדִלְתָּ נִמְחָן:
 וְכִי וְהִמְנִי וּפְלֹגָה וּפְלֹגָה
 אֲדֹרְיָא: כִּי דִּבְרַקָּה
 דִּבְרַקָּה: אָן קִשְׁטִין כִּי אֹתָר ר'
 נִמְחָן: אָן צֶא חֲשׁוּבֹת אֹתָר
 נִמְחָן: אָן חֲשִׁיב צִרְף
 פְּרִיזְרִינִין וְכִי בִין שְׁמֵרָן
 וְכִי שְׂכַחְתָּ כְּחוֹב בְּסַפְרִים
 אֲדֹרְיָא: אָן פִּירִשׁ מְהוּרָה וְכִי
 מְפֻרָּשׁ מִכִּי: אָן חִי כִּי לֹא
 נִמְחָן: אָן מִהִידִי סִילְעָא
 אֲדֹרְיָא: אָן וְחִלְתָּ דְּהוּ
 אֲדֹרְיָא: אָן חִילְתָּ דְּהוּ
 שְׂחֹתָן: אָן דְּמִטְרִן קָא אֹתָר
 לֹא יִשְׁרֹד לִי אֲדֹרְיָא:
 אָן חִי שְׁחֵלָה נִמְחָן:
 אָן לְמִדַּת מִיָּא צִיר: אָן עָם
 וְהִבְבֵּם חִי: אָן דְּרִל מִיָּא
 אֲדֹרְיָא: אָן חִי הַגּוֹלָל קֶמֶת
 דְּאֲמַר: חִי חֲבִי הַמְלֵתָא
 חֲבִירֵי דֵּן הַמְטַבֵּעַ וְחִיִּסְרֵי
 אֲדֹרְיָא: אָן פִּנְיָא כִּי תְרִישָׁא:
 אָן צִיר אֲדֹרְיָא בִּשְׁתִּי
 אֲדֹרְיָא: אָן חִי שְׁנִי
 שִׁיחִיתָ אִימַת מַלְכוּת עָלֶיךָ
 כִּי־רַשָּׁא וְשִׁמְעָא פְּלִיִּים:
 שְׁקִינָה דְּרַבִּי בְּכִסָּא:
 חִי שְׁלֵל וְכִי מִשְׁקֵל שֵׁן
 שְׁפִי דִירֵנִי שֵׁל: אָן
 מְדִירֵנִי: אָן וְאֲמַר בְּמִסִּין
 שְׁמֵרָן: אָן חִי שְׁמֵרָנִי:
 חִי־נָא